

จากตลาดสดถึงซูเปอร์มาร์เก็ต : 5 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับราคาสินค้าในประเทศไทย

8 พฤษภาคม 2561

ปิติ ดิษยกต์ PitiD@bot.or.th พิม โมโนพิโมภย์ PymM@bot.or.th ทศพร อภัยทาน TosapolA@bot.or.th

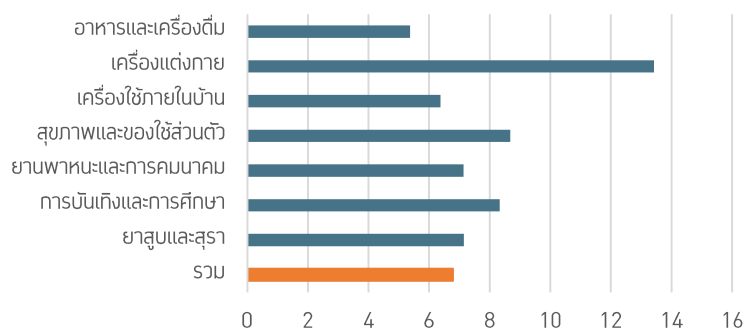
สถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์

บทความนี้กลั่นกรองเนื้อหาจากบทความ [aBRIDGEd](#) ฉบับเต็มเรื่อง “[จากตลาดสดถึงซูเปอร์มาร์เก็ต : 5 ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับราคาสินค้าในประเทศไทย](#)” เผยแพร่ใน website ของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ (<https://www.pier.or.th/>)

ในชีวิตประจำวันของผู้อ่านแทบทุกท่าน คงต้องมีการจับจ่ายใช้สอยสินค้าและบริการหลากหลายชนิด แต่มีผู้อ่านท่านใดเคยสังเกตหรือไม่ว่า น้ำอัดลมกระป๋องที่ท่านดื่มเป็นประจำมีการปรับราคาครั้งสุดท้ายเมื่อไร หรือค่าทำผมร้านประจำแพงขึ้นกว่าเมื่อปีก่อนก็บาท พฤติกรรมการปรับราคาของผู้ประกอบการ นอกจากจะมีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้าของผู้บริโภคแล้ว ยังมีนัยในทางเศรษฐศาสตร์และการดำเนินนโยบายอีกด้วย [งานวิจัยของผู้เขียน](#) ได้ศึกษาการปรับราคาของสินค้าและบริการกว่า 24,000 รายการ ระหว่างปี 2002-2017 ซึ่งรวบรวมโดยกระทรวงพาณิชย์ โดยในงานวิจัยได้ทำการสรุปข้อเท็จจริงสำคัญที่ได้จากข้อมูล 5 ประการ ดังนี้

ข้อเท็จจริงที่ 1: ราคาสินค้าในประเทศไทยโดยรวมมีการปรับเปลี่ยนไม่ค่อยบ่อย โดยระยะเวลาเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 7 เดือนต่อครั้ง (ดูรูปที่ 1) แต่สินค้าในแต่ละหมวดจะมีระยะเวลาในการปรับราคาแตกต่างกันไป เช่น หมวดอาหารและเครื่องดื่มจะมีการเปลี่ยนราคาที่ค่อนข้างถี่ในขณะที่สินค้าในหมวดเครื่องแต่งการโดยเฉลี่ยมีราคาคงที่มากกว่า 1 ปี ซึ่งความแตกต่างนี้อาจขึ้นอยู่กับปัจจัยเชิงโครงสร้างของแต่ละหมวดสินค้าเช่น ประเภทของวัตถุดิบ หรือโครงสร้างการแข่งขันในตลาด

รูปที่ 1 ระยะเวลาในการปรับราคาโดยเฉลี่ย (เดือน)

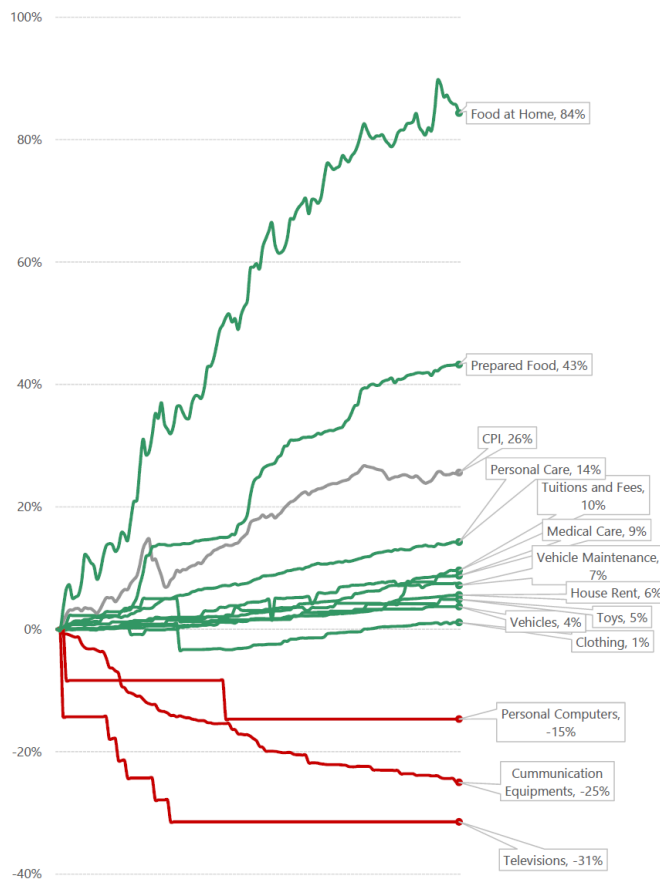
ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดยผู้เขียน

ข้อเท็จจริงที่ 2 : การลดราคาสินค้าเป็นเรื่องปกติ โดยรวมแล้ว ความถี่ในการปรับเปลี่ยนราคาขึ้นและลงไม่แตกต่างกันมากนัก และการปรับราคาที่เกิดขึ้นเป็นการลดราคาถึง 40% ซึ่งแปลว่า การลดลงของราคาสินค้าในประเทศไทยเป็นเรื่องปกติ และพบเห็นบ่อยพอกๆ กับการขึ้นราคา

ข้อเท็จจริงที่ 3 : การเปลี่ยนราคาในแต่ละครั้งนั้นจะมีขนาดค่อนข้างใหญ่ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเงินเฟ้อ โดยรวม ขนาดโดยเฉลี่ยของการปรับขึ้นราคาอยู่ที่ 10 % ในขณะที่การลดราคาอยู่ที่ 8% ซึ่งใหญ่กว่าเงินเฟ้อโดยรวมที่มีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยต่อเดือนอยู่ที่ประมาณ 0.3% และยังพบข้อสังเกตว่า ขนาดของการปรับราคามีความสัมพันธ์ในทางตรงข้ามกับความถี่ในการปรับราคา เช่น หมวดอาหารและเครื่องดื่มมีการเปลี่ยนราคาบ่อย แต่ขนาดในการปรับราคาค่อนข้างเล็ก ในขณะที่หมวดการบันเทิงและการศึกษาซึ่งมีราคาคงที่ค่อนข้างนานเปลี่ยนราคา แต่การเปลี่ยนราคาในแต่ละครั้งจะมีขนาดใหญ่ถึง 20-30% เลยทีเดียว

ข้อเท็จจริงที่ 4 : จำนวนสินค้าที่มีการปรับราคาในแต่ละเดือนค่อนข้างคงที่ อัตราเงินเฟ้อโดยรวมมักจะถูกขับเคลื่อนจากขนาดของการเปลี่ยนแปลงมากกว่าจำนวนสินค้าที่มีการปรับราคา โดยในแต่ละเดือนจะมีสินค้าเพียงประมาณ 15% เท่านั้นที่มีการปรับราคา และสัดส่วนนี้ไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากนัก

รูปที่ 2 การเปลี่ยนแปลงระดับราคาสินค้า (2006 - 2016)

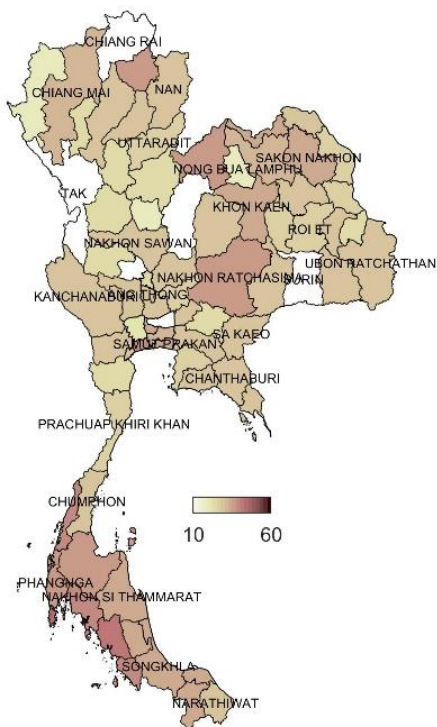

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์; CEIC; คำนวณโดยผู้เขียน

การที่ราคาของสินค้าแต่ละอย่างเปลี่ยนแปลงไม่พร้อมกันหรือในขนาดที่แตกต่างกันหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงราคาโดยเปรียบเทียบระหว่างสินค้า (relative prices) เป็นปัจจัยอธิบายที่สำคัญของเงินเฟ้อรวม จากรูปที่ 2 ซึ่งแสดงการเปลี่ยนแปลงราคาสินค้าในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่า สินค้าในแต่ละหมวดมีการเปลี่ยนแปลงราคาที่แตกต่างกันอย่างมาก หมวดอาหารมีการปรับราคาเพิ่มขึ้นมาก ตรงข้ามกับสินค้าอิเล็กทรอนิกส์เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ หรือโทรศัพท์มือถือ ที่ราคาลดลงอย่างต่อเนื่องและมีราคาถูกกว่าเมื่อทศวรรษก่อน ในขณะที่สินค้าในอีกหลายอย่างเช่น เสื้อผ้า ของเล่น มีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก

ข้อเท็จจริงที่ 5 : ราคาสินค้าและบริการมีความแตกต่างระหว่างพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ ตัวอย่างเช่น ราคาของแกงเขียวหวานบรรจุถุง (รูปที่ 3 - สีเข้มหมายถึงราคาสูง) ซึ่งเป็นกับข้าวทั่วไปที่หาซื้อได้ทั่วประเทศ แต่ก็มีราคาที่แตกต่างกันมากในแต่ละจังหวัด เช่น แกงเขียวหวานในภาคใต้จะมีราคาสูง จากข้อมูลเราพบว่า ราคาของบริการจะมีความแตกต่างระหว่างพื้นที่ได้มากกว่าราคาสินค้า และหากคำนวณเป็นค่าครองชีพโดยรวม ค่าครองชีพในภาคใต้ตอนบนจะมีค่าสูงสุดในขณะที่ค่าครองชีพในภาคเหนือตอนล่างมีค่าต่ำที่สุด

รูปที่ 3 ราคาแกงเขียวหวานทั่วประเทศ (ธ.ค. 2017)

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดยผู้เขียน

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการศึกษาข้อมูลที่มีความละเอียดสูงข้างต้น ได้ช่วยเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรม การตั้งราคาในประเทศไทย และมีนัยต่อการดำเนินนโยบายการเงินในหลายมิติ เช่น การที่ราคาสินค้าปรับเปลี่ยนไม่บ่อย สะท้อนว่า นโยบายการเงินจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจจริงต่อเนื่องเป็นระยะเวลาค่อนข้างนาน ในขณะที่การตอบสนองของราคา ที่เชื่อมโยงต่อปัจจัยที่กระทบเศรษฐกิจบ่งชี้ถึงความสำคัญที่นโยบายการเงินต้องมองไปข้างหน้า และอาจต้องใช้เวลาในการ

ปรับตัวเข้าสู่เป้าหมายเงินเฟ้อที่ยาวนานขึ้น นอกจากนี้ การที่ราคาสินค้าสามารถปรับลดลงได้พอ ๆ กับการขึ้นราคา แสดงให้เห็นว่าธนาคารกลางอาจไม่จำเป็นต้องตั้งเป้าหมายเงินเฟ้อที่สูงมากนักเพื่อชดเชยผลของความหนืดในการปรับลดราคา และที่สำคัญ ตัวเลขเงินเฟ้อโดยรวมมีส่วนที่สะท้อนการเปลี่ยนราคาที่แตกต่างกันมากระหว่างแต่ละสินค้า การเปลี่ยนแปลงราคาเชิงเปรียบเทียบนี้ส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่ภายใต้การควบคุมของนโยบายการเงิน แต่สะท้อนปัจจัยเกี่ยวกับโครงสร้างการผลิตและความต้องการของตลาดมากกว่า การดำเนินนโยบายที่เหมาะสมย่อมต้องพยายามแยกแยะระหว่างการเปลี่ยนแปลงราคาทั่วไปและการเปลี่ยนแปลงเชิงเปรียบเทียบนี้

ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์